

JK

Roll No. _____

Question Booklet Number

O.M.R. Serial No. :

--	--	--	--	--	--	--	--

--

M.A. II Semester (NEP) Examination, 2025-26

Urdu

(Special Study of Ghalib)

(Elective)

Paper Code							
A	0	3	0	8	0	7	T

Question Booklet Series

A

Time : 1 : 30 Hours]

[Maximum Marks : 75

Instructions to the Examinee :

1. Do not open the booklet unless you are asked to do so.
2. The booklet contains 100 questions. Examinee is required to answer 75 questions in the OMR Answer-Sheet provided and not in the question booklet. **All** questions carry equal marks.
3. Examine the Booklet and the OMR Answer-Sheet very carefully before you proceed. Faulty question booklet due to missing or duplicate pages/questions or having any other discrepancy should be got immediately replaced.
4. Four alternative answers are mentioned for each question as – A, B, C & D in the booklet. The candidate has to choose the correct answer and mark the same in the OMR Answer-Sheet as per the direction :

(Remaining instructions on the last page)

परीक्षार्थियों के लिए निर्देश :

1. प्रश्न-पुस्तिका को तब तक न खोलें जब तक आपसे कहा न जाए।
2. प्रश्न-पुस्तिका में 100 प्रश्न हैं। परीक्षार्थी को 75 प्रश्नों को केवल दी गई OMR आन्सर-शीट पर ही हल करना है, प्रश्न-पुस्तिका पर नहीं। **सभी** प्रश्नों के अंक समान हैं।
3. प्रश्नों के उत्तर अंकित करने से पूर्व प्रश्न-पुस्तिका तथा OMR आन्सर-शीट को सावधानीपूर्वक देख लें। दोषपूर्ण प्रश्न-पुस्तिका जिसमें कुछ भाग छपने से छूट गये हों या प्रश्न एक से अधिक बार छप गए हों या उसमें किसी अन्य प्रकार की कमी हो, तो उसे तुरन्त बदल लें।
4. प्रश्न-पुस्तिका में प्रत्येक प्रश्न के चार सम्भावित उत्तर- A, B, C तथा D हैं। परीक्षार्थी को उन चारों विकल्पों में से सही उत्तर छँटना है। उत्तर को OMR उत्तर-पत्रक में सम्बन्धित प्रश्न संख्या में निम्न प्रकार भरना है :

(शेष निर्देश अन्तिम पृष्ठ पर)

Rough Work
रफ कार्य

- 1- غالب کے والد کا نام کیا تھا؟
- (A) قوتان بیگ
(B) نصر اللہ بیگ
(C) عبداللہ بیگ
(D) کریم بیگ
- 2- غالب کی والدہ کا نام کیا تھا؟
- (A) مجالس النساء بیگم
(B) عزت النساء بیگم
(C) چھوٹی خانم
(D) سردار بیگم
- 3- غالب کی ولادت کا سنہ عیسوی کیا ہے؟
- (A) ۱۷۷۷
(B) ۱۷۹۷
(C) ۱۷۶۹
(D) ۱۸۶۹
- 4- غالب کی تاریخ ولادت کیا ہے؟
- (A) ۲۷ ستمبر
(B) ۲۷ اکتوبر
(C) ۲۷ نومبر
(D) ۲۷ دسمبر
- 5- غالب کی ولادت کا سنہ ہجری کیا ہے؟
- (A) ۱۱۱۲ھ
(B) ۱۲۱۲ھ
(C) ۱۳۱۲ھ
(D) ۱۴۱۲ھ
- 6- ذیل میں کون سا بیان صحیح ہے؟
- (A) غالب آگرہ میں پیدا ہوئے
(B) غالب کی شادی دہلی میں ہوئی
(C) غالب نے کلکتہ کا سفر پنشن کے سلسلے میں کیا
(D) ان میں سے سبھی

- 7- ذیل میں کون غالب کا ممدوح نہیں ہے؟
- (A) حضرت علی
(B) بہادر شاہ ظفر
(C) نواب یوسف علی خاں
(D) ذوق دہلوی
- 8- غالب درون خانہ کس کی کتاب ہے؟
- (A) قاضی عبدالودود
(B) کالی داس گپتارضا
(C) مولوی مہیش پرشاد
(D) مالک رام
- 9- ذیل میں ماہر غلبیات کسے کہا جاتا ہے؟
- (A) رشید حسن خاں
(B) محمود شیرانی
(C) مالک رام
(D) گوپی چند نارنگ
- 10- دل ناداں تجھے ہوا کیا ہے؟
- (A) آخر اس درد کی دوا کیا ہے
(B) ابر کیا چیز ہے ہوا کیا ہے
(C) غمزہ و عشوہ وادا کیا ہے
(D) یا الہی یہ ماجرا کیا ہے
- 11- ذکر غالب کس کی کتاب ہے؟
- (A) نثار احمد فاروقی
(B) مالک رام
(C) کلی داس گپتارضا
(D) امتیاز علی خاں عرشی
- 12- برہان قاطع کس کی کتاب ہے؟
- (A) اکبر علی ترمذی
(B) مولوی محمد حسین تبریزی
(C) غالب
(D) شیفتہ

- 13- قاطع برہان دُرش کا ویانی کے نام سے پہلی مرتبہ کب شائع ہوئی؟
- (A) ۱۸۶۲
- (B) ۱۸۶۴
- (C) ۱۸۷۰
- (D) ۱۸۷۲
- 14- غالب کو کس ادارے میں ملازمت کے لیے بلایا گیا تھا؟
- (A) فورٹ ولیم کالج
- (B) دہلی کالج
- (C) دارالترجمہ
- (D) سائنٹفک سوسائٹی
- 15- ذیل میں کون مالک رام کی کتاب نہیں ہے؟
- (A) ذکر غالب
- (B) گفتار غالب
- (C) فسانہ غالب
- (D) رموز غالب
- 16- غالب کے بھائی کا نام کیا تھا؟
- (A) مرزا یوسف
- (B) مرزا عبدالقادر
- (C) مرزا عبدالقدوس
- (D) مرزا احمد بخش
- 17- غالب کی بیوی کا نام کیا تھا؟
- (A) سردار بیگم
- (B) امراؤ بیگم
- (C) مختار بیگم
- (D) زیب النساء بیگم
- 18- غالب کی پیدائش کس شہر میں ہوئی؟
- (A) دہلی
- (B) آگرہ
- (C) لکھنؤ
- (D) رامپور
- 19- انقلاب ۱۸۵۷ میں غالب کہاں تھے؟
- (A) دہلی
- (B) آگرہ
- (C) رامپور
- (D) لکھنؤ

- 20- یادگار غالب کس کی کتاب ہے؟
- (A) خواجہ الطاف حسین حالی
- (B) خواجہ حیدر علی آتش
- (C) میر تقی میر
- (D) خواجہ میر درد
- 21- غالب نامہ کون جاری کرتا ہے؟
- (A) غالب اکیڈمی
- (B) غالب انسٹی ٹیوٹ
- (C) دہلی اردو اکادمی
- (D) اتر پردیش اردو اکادمی
- 22- یادگار غالب کتنے حصوں پر مشتمل ہے؟
- (A) ایک
- (B) دو
- (C) تین
- (D) چار
- 23- اقبال نے غالب کو کس مغربی شاعر کا ہم نوا قرار دیا ہے؟
- (A) نطشے
- (B) افلاطون
- (C) ارسطو
- (D) گوئٹے
- 24- تفہیم غالب کس کی کتاب ہے؟
- (A) شمس الرحمن فاروقی
- (B) نیر مسعود
- (C) حسرت موہانی
- (D) نظم طباطبائی
- 25- غالب کا انتقال کب ہوا؟
- (A) ۱۷۶۹
- (B) ۱۸۶۹
- (C) ۱۹۶۹
- (D) ان میں سے کوئی نہیں

- 26- ذیل میں کون غالب کا شاگرد نہیں ہے؟
- (A) رائے بہادر آرام
(B) نواب سید محمد رضا آگاہ
(C) حاجی احسان اللہ احسان
(D) مومن خاں مومن
- 27- ہزاروں خواہشیں ایسی کہ ہر خواہش پہ دم نکلے؟
- (A) بہت نکلے مرے ارمان لیکن پھر بھی کم نکلے
(B) بہت بے آبرو ہو کر ترے کوچے سے ہم نکلے
(C) اسی کو دیکھ کر جیتے ہیں جس کا فر پہ دم نکلے
(D) پراتنا جانتے ہیں کل وہ جاتا تھا کہ ہم نکلے
- 28- درج ذیل شعر میں کون سی صنعت ہے؟
- ابن مریم ہوا کرے کوئی
میرے دکھ کی دوا کرے کوئی
- (A) رعایت لفظی
(B) تلمیح
(C) تضاد
(D) مبالغہ
- 29- گلشن بے خار کس کا تذکرہ ہے؟
- (A) نواب مصطفیٰ خاں شیفتہ
(B) فتح علی گریزی
(C) میر تقی میر
(D) حالی
- 30- آب حیات کس کی کتاب ہے؟
- (A) محمد حسین آزاد
(B) درد
(C) اثر
(D) مومن
- 31- عود ہمدی پہلی مرتبہ کب شائع ہوئی؟
- (A) ۱۷۶۸
(B) ۱۸۰۰
(C) ۱۸۶۸
(D) ۱۸۷۰
- 32- چنچ آہنگ کیا ہے؟
- (A) خطوط کا مجموعہ
(B) اردو فارسی کلام کا انتخاب
(C) مثنوی
(D) قصیدہ

- 33- دیوان غالب کا نسخہ حمید یہ پہلی مرتبہ کب شائع ہوا؟
- (A) ۱۹۲۱
- (B) ۱۹۴۰
- (C) ۱۹۴۵
- (D) ۱۹۵۰
- 34- شعر مکمل کیجئے؟
- شوق ہر رنگ رقیب سر و ساماں نکلا
- (A) آہ جو قطرہ نہ نکلا تھا سو طوفاں نکلا
- (B) تیر بھی سینہ بمل سے پرافشاں نکلا
- (C) قیس تصویر کے پردے میں بھی
- عریاں نکلا
- (D) گیتجو تری بزم سے نکلا سو پریشاں نکلا
- 35- درج ذیل شعر میں کون سی صنعت ہے؟
- میں عدم سے بھی پرے ہوں ورنہ غافل بارہا
- میری آہ آتشیں سے بال عنقا جل گیا
- (A) مبالغہ
- (B) غلو
- (C) اغراق
- (D) مراعات النظر
- 36- یادگار غالب پہلی مرتبہ کب شائع ہوئی؟
- (A) ۱۷۹۷
- (B) ۱۸۹۷
- (C) ۱۹۹۷
- (D) ۲۰۰۷
- 37- غالب کس صدی کے شاعر ہیں؟
- (A) ۱۷ویں صدی
- (B) ۱۸ویں صدی
- (C) ۱۹ویں صدی
- (D) ۲۰ویں صدی
- 38- غالب کا دیوان غالب کی زندگی میں کتنی بار شائع ہوا؟
- (A) دو
- (B) تین
- (C) چار
- (D) پانچ

- 39- غالب کے اردو خطوط کے کتنے مجموعے ہیں؟
- (A) ایک
(B) دو
(C) تین
(D) چار
- 40- گل رعنا کیا ہے؟
- (A) غالب کے منتخب اردو و فارسی کلام کا مجموعہ
(B) جگر مراد آبادی کے کلام کا مجموعہ
(C) پھول کا نام
(D) ظفر اقبال کے کلام کا مجموعہ
- 41- غالب کے سفر کلکتہ کا مقصد کیا تھا؟
- (A) سیروسیاحت
(B) پنشن
(C) دوستوں سے ملاقات
(D) علاج کے لیے
- 42- سفر کلکتہ سے واپسی میں غالب کی باندہ میں آمد کب ہوئی؟
- (A) اکتوبر ۱۸۲۹
(B) نومبر ۱۸۲۹
(C) دسمبر ۱۸۲۹
(D) ان میں سے کوئی نہیں
- 43- غالب باندہ اور دیوان محمد علی خان کس کی کتاب ہے؟
- (A) پروفیسر عتیق اللہ
(B) پروفیسر صغیر انور ایم
(C) گیان چند جین
(D) گوپی چند نارنگ
- 44- باندہ اور غالب کس کی کتاب ہے؟
- (A) ڈاکٹر صالحہ بیگم قریشی
(B) ڈاکٹر رشید جہاں
(C) رشید حسن خان
(D) ڈاکٹر سیما صغیر

- 45- تعبیر غالب کس کی کتاب ہے؟
- (A) نظم طباطبائی
(B) نیر مسعود
(C) غلام رسول مہر
(D) مالک رام
- 46- املائے غالب کس کی کتاب ہے؟
- (A) مالک رام
(B) غلام رسول مہر
(C) حالی
(D) رشید حسن خان
- 47- غالب شخص و شاعر کس کی کتاب ہے؟
- (A) آغا محمد باقر
(B) مجنوں گورکھپوری
(C) رشید حسن خاں
(D) مہود الہی
- 48- غالب کی آمد کے وقت باندہ کے نواب کون تھے؟
- (A) نواب ذوالفقار علی
(B) نواب بہادر علی اول
(C) نواب شمشیر بہادر
(D) دیوان محمد علی
- 49- باندہ میں غالب کی خط و کتابت سب سے زیادہ کس سے تھی؟
- (A) نواب ذوالفقار علی
(B) نواب بہادر علی اول
(C) نواب شمشیر بہادر
(D) دیوان محمد علی
- 50- سرسید نے غالب کو کس کتاب کی تقریظ لکھنے کی گزارش کی تھی؟
- (A) حیات جاوید
(B) آئینہ اکبری
(C) آثار الصنادید
(D) اسباب بغاوت ہند

- 51- بہادر شاہ ظفر کے دربار میں غالب کو کون سی خلعت و خطاب ملے؟
 (A) شمس العلماء
 (B) منشی
 (C) نجم الدولہ دیر الملک نظام جنگ
 (D) شاعر آخر الزماں
- 52- غالب کس جرم میں جیل گئے؟
 (A) شراب
 (B) چوری
 (C) جوا
 (D) بغاوت
- 53- ذیل میں کون غالب کا مکتوب الیہ نہیں ہے؟
 (A) یوسف مرزا
 (B) میر مہدی مجروح
 (C) ہرگوپال تفتہ
 (D) مومن خاں مومن
- 54- ذیل میں کون خطوط غالب کا مرتب نہیں ہے؟
 (A) مولوی مہیش پرشاد
 (B) مالک رام
 (C) خلیق انجم
 (D) خواجہ الطاف حسین حالی
- 55- کلکتہ جاتے ہوئے غالب کی باندہ میں آمد کب ہوئی؟
 (A) ۲ جولائی ۱۸۴۷
 (B) ۲ جون ۱۸۴۷
 (C) ۲ اگست ۱۸۴۷
 (D) ۲ ستمبر ۱۸۴۷
- 56- غالب کی کس سے شاعرانہ چشمک تھی؟
 (A) ذوق
 (B) مومن
 (C) شاہ نصیر
 (D) ان میں سے کوئی نہیں

- 57- درج ذیل شعر کس کا ہے؟
 تم مرے پاس ہوتے ہو گویا
 جب کوئی دوسرا نہیں ہوتا
- (A) ذوق
 (B) مومن
 (C) حالی
 (D) شاہ نصیر
- 58- غالب کس بادشاہ کے دربار سے وابستہ تھے؟
 (A) بہادر شاہ ظفر
 (B) واجد علی شاہ
 (C) آصف الدولہ
 (D) نصیر الدین حیدر
- 59- یادگار غالب کس کی کتاب ہے؟
 (A) نثار احمد فاروقی
 (B) خواجہ احمد فاروقی
 (C) شمس الرحمن فاروقی
 (D) مالک رام
- 60- اردوئے معلیٰ کے کتنے حصے ہیں؟
 (A) ایک
 (B) دو
 (C) تین
 (D) چار
- 61- نامہ ہائے فارسی غالب کو کس نے مرتب کیا؟
 (A) سید اکبر علی ترمذی
 (B) فتح علی گردیزی
 (C) مالک رام
 (D) غلام رسول مہر
- 62- ذیل میں کون غالب کا ہم عصر نہیں ہے؟
 (A) حالی
 (B) مومن
 (C) ذوق
 (D) میر حسن
- 63- غالب کا تعلق کس دیستان سے تھا؟
 (A) رامپور
 (B) کلکتہ
 (C) دہلی
 (D) لکھنؤ

- 64- شعر مکمل کیجئے؟
- نقش فریادی ہے کس کی شوخی تحریر کا
- (A) کاغذی ہے پیرہن ہر پیکر تصویر کا
- (B) موئے آتش دیدہ ہے حلقہ مری زنجیر کا
- (C) صبح کرنا شام کا لانا ہے جوئے شیر کا
- (D) سینہ شمشیر سے باہر ہے دم شمشیر کا
- 65- مہر نیم روز کیا ہے؟
- (A) تیموری خاندان کی تاریخ
- (B) ہندوستان کی تاریخ
- (C) افغانستان کی تاریخ
- (D) دہلی کی تاریخ
- 66- اسباب بغاوت ہند کس کی کتاب ہے؟
- (A) سرسید
- (B) حالی
- (C) غالب
- (D) نثار احمد فاروقی
- 67- دستنبو کیا ہے؟
- (A) خاندان تیموری کی تاریخ
- (B) فارسی کلام کا مجموعہ
- (C) ۱۸۵۷ء کی تاریخ
- (D) غالب کی خودنوشت
- 68- درج ذیل شعر غالب کے لیے کس نے کہا ہے؟
- نطق کو سونا زہیں تیرے لب اعجاز پر
- محو حیرت ہے تریارفت پرواز پر
- (A) حالی
- (B) شیفتہ
- (C) اقبال
- (D) داغ
- 69- غالب نے کس کا مرثیہ لکھا؟
- (A) عارف کا
- (B) حالی کا
- (C) اقبال کا
- (D) مومن کا

- 70- درج ذیل شعر کس صنف سے ماخوذ ہے؟
 دہر جز جلوہ یکتائی معشوق نہیں
 ہم کہاں ہوتے اگر حسن نہ ہوتا خود میں
 (A) غزل
 (B) قصیدہ
 (C) مثنوی
 (D) مرثیہ
- 71- غالب جب لکھنؤ پہنچے اس وقت نواب کون تھے؟
 (A) نواب آصف الدولہ
 (B) واجد علی شاہ
 (C) معتمد الدولہ
 (D) غازی الدین حیدر
- 72- ذیل میں کون غالب کے کلام کا شارح نہیں ہے؟
 (A) یوسف سلیم چشتی
 (B) گیان چند جین
 (C) شمس الرحمن فاروقی
 (D) نیر مسعود
- 73- کلکتہ کے سفر میں غالب نے ذیل میں کس شہر میں قیام نہیں کیا تھا؟
 (A) آگرہ
 (B) لکھنؤ
 (C) الہ آباد
 (D) بنارس
- 74- غالب کو حیوان ظریف کس نے کہا؟
 (A) حالی
 (B) شبلی
 (C) میر مہدی مجروح
 (D) تفتہ
- 75- درج ذیل شعر کس کا ہے؟
 ایک روشن دماغ تھانہ رہا
 شہر میں اک چراغ تھانہ رہا
 (A) حالی
 (B) اقبال
 (C) حسرت
 (D) جگر

- 76- غالب کی عرفیت کیا تھی؟
- (A) مرزا افتخار
(B) مرزا نوشہ
(C) مرزا فخر
(D) مرزا جانی
- 77- غالب نے سب سے پہلے کون سا تخلص استعمال کیا؟
- (A) اسد
(B) غالب
(C) دونوں
(D) ان میں سے کوئی نہیں
- 78- غالب کے کتنے بھائی تھے؟
- (A) ایک
(B) دو
(C) تین
(D) چار
- 79- غالب کی شادی کب ہوئی؟
- (A) ۱۸۰۵
(B) ۱۸۰۷
(C) ۱۸۱۰
(D) ۱۸۲۵
- 80- غالب نے تخلص ”غالب“ کب اختیار کیا؟
- (A) ۱۸۰۶
(B) ۱۸۱۲
(C) ۱۸۱۶
(D) ۱۸۲۰
- 81- نجم الدولہ، دبیر الملک، نظام جنگ کا خطاب غالب کو کس نے دیا؟
- (A) نواب آصف الدولہ
(B) نواب شجاع الدولہ
(C) نواب غازی الدین حیدر
(D) بہادر شاہ ظفر
- 82- غالب نے ریختہ کہنے کو کس کی طرز پر اختیار کیا؟
- (A) عربی
(B) خاقانی
(C) سعدی
(D) بیدل

- 83- غالب کو ان کے اردو اور فارسی کلام میں سے کون سا زیادہ پسند تھا؟
- (A) اردو
- (B) فارسی
- (C) دونوں
- (D) دونوں میں سے کوئی نہیں
- 84- ذیل میں غالب کے دوست کون تھے
- (A) عبدالحق
- (B) فضل حق
- (C) بے نظیر
- (D) حالی
- 85- عود ہندی میں کتنے خطوط شامل ہیں؟
- (A) ۱۲۰
- (B) ۱۵۰
- (C) ۱۶۲
- (D) ۱۷۵
- 86- دیوان غالب کا نسخہ برعشری کب شائع ہوا؟
- (A) ۱۹۵۰
- (B) ۱۹۵۸
- (C) ۱۹۶۵
- (D) ۱۹۷۶
- 87- مولانا امتیاز علی خاں برعشری نے دیوان غالب کو کتنے حصوں میں تقسیم کیا ہے؟
- (A) ایک
- (B) دو
- (C) تین
- (D) چار
- 88- غالب کے خطوط کے مجموعہ اردوئے معلیٰ میں کتنے خطوط شامل ہیں؟
- (A) ۴۵۲
- (B) ۴۷۲
- (C) ۴۸۲
- (D) ۵۰۶

- 89- غالب کے دیوان اردو میں کتنے اشعار ہیں؟
- (A) ۱۶۰۲
- (B) ۱۷۰۲
- (C) ۱۸۰۲
- (D) ۱۸۵۲
- 90- دیوان غالب نسخہ 'عرشی' کے دوسرے حصہ کا نام کیا ہے؟
- (A) گنجینہ معنی
- (B) نوائے سروش
- (C) یادگار نالہ
- (D) گنج خوبی
- 91- غالب نے بہادر شاہ ظفر کی مدح میں کتنے قصائد کہے ہیں؟
- (A) ایک
- (B) دو
- (C) تین
- (D) چار
- 92- غالب جدید اردو نثر کے موجد اور خطوط نویسی کے رہنما ہیں۔ یہ قول کس کا ہے؟
- (A) شمس الرحمن فاروقی
- (B) عبدالرحمن بجنوری
- (C) آل احمد سرور
- (D) الطاف حسین حالی
- 93- خاک بدین اگر دیوان غالب نہ ہوتا اور صرف خطوط غالب ہوتے تو بھی غالب غالب ہی رہتے۔
- یہ قول کس کا ہے؟
- (A) نثار احمد فاروقی
- (B) شمس الرحم فاروقی
- (C) خواجہ احمد فاروقی
- (D) گوپی چند نارنگ
- 94- درج ذیل شعر میں کون سی صنعت ہے؟
- ہاں مہ نوسنیں ہم اس کا نام
جس کو تو جھک کے کر رہا ہے سلام
- (A) تشبیہ
- (B) استعارہ
- (C) مجاز
- (D) حسن تعلیل

- 95- درج ذیل شعر کس صنف سے ماخوذ ہے؟
 دہر جز جلوہ یکتا کی معشوق نہیں
 ہم کہاں ہوتے اگر حسن نہ ہوتا خود ہیں
 (A) غزل
 (B) قصیدہ
 (C) رباعی
 (D) مثنوی
- 96- درج ذیل قصیدہ کس کی مدح میں ہے؟
 صبح دم دروازہ خاور کھلا
 مہر عالم تاب کا منظر کھلا
 (A) حضرت علی
 (B) بہادر شاہ ظفر
 (C) نواب آصف الدولہ
 (D) نواب شجاع الدولہ
- 97- کس کے انتقال کے بعد غالب کو ملک الشعراء کا خطاب ملا؟
 (A) حالی
 (B) مومن
 (C) ذوق
 (D) شیفتہ
- 98- دیوان غالب جدید کس نسخہ کو کہا جاتا ہے؟
 (A) نسخہ رعشی
 (B) نسخہ حمیدیہ
 (C) نسخہ برلن
 (D) نسخہ رامپور
- 99- غالب سے معذرت کے ساتھ کس کی کتاب ہے؟
 (A) مالک رام
 (B) رشید احمد صدیقی
 (C) رشید حسن خاں
 (D) احمد جمال پاشا
- 100- مزاحیہ شرح دیوان غالب کس کی شرح ہے؟
 (A) فرقت کا کوروی
 (B) یوسف حسین خاں
 (C) یوسف سلیم چشتی
 (D) مالک رام

Rough Work
रफ़ कार्य

Example :

Question :

- Q. 1   (A)   ●   (C)   (D)
- Q. 2   (A)   (B)   ●   (D)
- Q. 3   (A)   ●   (C)   (D)

5. Each question carries equal marks. Marks will be awarded according to the number of correct answers you have.
6. All answers are to be given on OMR Answer Sheet only. Answers given anywhere other than the place specified in the answer sheet will not be considered valid.
7. Before writing anything on the OMR Answer Sheet, all the instructions given in it should be read carefully.
8. After the completion of the examination candidates should leave the examination hall only after providing their OMR Answer Sheet to the invigilator. Candidate can carry their Question Booklet.
9. There will be no negative marking.
10. Rough work, if any, should be done on the blank pages provided for the purpose in the booklet.
11. To bring and use of log-book, calculator, pager & cellular phone in examination hall is prohibited.
12. In case of any difference found in English and Hindi version of the question, the English version of the question will be held authentic.

Impt. On opening the question booklet, first check that all the pages of the question booklet are printed properly. If there is any discrepancy in the question booklet, then after showing it to the invigilator, get another question booklet of the same series.

उदाहरण :

प्रश्न :

- प्रश्न 1   (A)   ●   (C)   (D)
- प्रश्न 2   (A)   (B)   ●   (D)
- प्रश्न 3   (A)   ●   (C)   (D)

5. प्रत्येक प्रश्न के अंक समान हैं। आपके जितने उत्तर सही होंगे, उन्हीं के अनुसार अंक प्रदान किये जायेंगे।
6. सभी उत्तर केवल ओ.एम.आर. उत्तर-पत्रक (OMR Answer Sheet) पर ही दिये जाने हैं। उत्तर-पत्रक में निर्धारित स्थान के अलावा अन्यत्र कहीं पर दिया गया उत्तर मान्य नहीं होगा।
7. ओ.एम.आर. उत्तर-पत्रक (OMR Answer Sheet) पर कुछ भी लिखने से पूर्व उसमें दिये गये सभी अनुदेशों को सावधानीपूर्वक पढ़ लिया जाये।
8. परीक्षा समाप्ति के उपरान्त परीक्षार्थी कक्ष निरीक्षक को अपनी OMR Answer Sheet उपलब्ध कराने के बाद ही परीक्षा कक्ष से प्रस्थान करें। परीक्षार्थी अपने साथ प्रश्न-पुस्तिका ले जा सकते हैं।
9. निगेटिव मार्किंग नहीं है।
10. कोई भी रफ कार्य, प्रश्न-पुस्तिका में, रफ-कार्य के लिए दिए खाली पेज पर ही किया जाना चाहिए।
11. परीक्षा कक्ष में लॉग-बुक, कैल्कुलेटर, पेजर तथा सेल्युलर फोन ले जाना तथा उसका उपयोग करना वर्जित है।
12. प्रश्न के हिन्दी एवं अंग्रेजी रूपान्तरण में भिन्नता होने की दशा में प्रश्न का अंग्रेजी रूपान्तरण ही मान्य होगा।

महत्वपूर्ण : प्रश्न-पुस्तिका खोलने पर प्रथमतः जाँच कर देख लें कि प्रश्न-पुस्तिका के सभी पृष्ठ भलीभाँति छपे हुए हैं। यदि प्रश्न-पुस्तिका में कोई कमी हो, तो कक्षनिरीक्षक को दिखाकर उसी सीरीज की दूसरी प्रश्न-पुस्तिका प्राप्त कर लें।